

Ayla YAVUZ KARAMANOĞLU¹
Orcid:0000-0002-9252-5570

Zeynep DEVECİ KOÇBİLEK¹
Orcid: 0000-0002-7383-5135

İbrahim TURAN²
Orcid: 0000-0002-9653-1169

Rabia ÖZKAN³
Orcid: 0000-0002-4982-5180

¹Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Denizli/Türkiye.

²İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
İzmir/Türkiye.

³Süleyman Yalçın Göztepe Şehir Hastanesi,
İstanbul/Türkiye.

Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Ayla YAVUZ KARAMANOĞLU
aykaraman@pau.edu.tr

Anahtar Sözcükler:

Hemşirelik öğrencileri; akademik
erteleme; erteleme; meslek; tutum.

Keywords:

Nursing students; academic
procrastination; procrastination;
occupation; attitude.

Hemşirelik Öğrencilerinin Genel Erteleme Davranışları ile Mesleğe Yönelik Tutum ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

An Investigation of the Relationship Between General
Procrastination Behaviors of Nursing Students, Attitudes
Toward the Profession, and Academic Procrastination
Behaviors

Gönderme tarihi: 11 Nisan 2022

Kabul tarihi: 18 Ekim 2022

Çalışma, 19-21 Mart 2021 tarihleri arasında Selanik'te yapılan ICOHEMA-International
Conference on Health Management Konferansı'nda sözel sunum olarak sunulmuştur (online).

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik lisans öğrencilerinin genel erteleme davranışları ile hemşirelik
mesleğine yönelik tutumları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi
amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişkisel türde olan bu çalışmanın evrenini 2019-2020 Güz yar-
yılında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde okuyan öğrenciler (n=820)
oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeden çalışmaya katılmaya kabul eden tüm öğrenciler (n=592)
örnekleme dahil edildi.

Veriler, öğrenci tanımlama formu, Genel Erteleme Ölçeği, Akademik Erteleme Ölçeği ve Hemşirelik
Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği yoluyla toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama,
standart sapma, sayı ve yüzde, Student t testi ve One Way Anova testi ve Pearson Korelasyon testi
kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin, yaş ortalaması 20.09±1.40, %81.30'u kadın, %31.90'ı 2.sınıf
öğrencisi, öğrencilerin %66.90'ı hemşirelik bölümüne isteyerek gelmiş olup, günlük ortalama telefon
kullanım süresi 5.46±2.89 saattir. Cinsiyete göre Akademik Erteleme Ölçeği, Genel Erteleme Ölçeği ve
Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark
bulunmuştur (p<.001). Sınıf düzeyine göre Akademik Erteleme Ölçeği (p=.024) ve Hemşirelik
Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (p=.011) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark
bulunmuştur. Bölüme isteyerek gelme durumuna göre Akademik Erteleme Ölçeği (p<.001), Genel
Erteleme Ölçeği (p=.005) ve Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (p<.001) puan ortalamaları
arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Akademik Erteleme Ölçeği ile Genel Erteleme
Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif yönde, yüksek düzeyde, istatistiksel olarak ileri derecede
anlamlı (r=..702, p=.001), Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalaması arasındaysa
negatif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=-.261,
p=.001).

Sonuç: Öğrencilerin genel erteleme davranışları akademik erteleme davranışları negatif yönde
etkilemiştir. Genel erteleme davranışı yüksek olan öğrencilerin akademik erteleme davranışları da
yüksektir. Buna karşın hemşirelik mesleğine yönelik olumlu tutumun akademik erteleme davranışı
üzerinde etkisi olduğu görülmüştür. Mesleğe karşı olumlu tutum içerisinde olan öğrencilerin
akademik erteleme davranışları daha düşük düzeydedir.

ABSTRACT

Objective: In this study, it was aimed to determine the relationship between the general procrastination
behaviors of nursing undergraduate students and their attitudes towards the nursing profession and
academic procrastination behaviors.

Methods: The population of this descriptive, cross-sectional and relational study consisted of students
(n=820) studying at a university's Faculty of Health Sciences Nursing Department in the 2019-2020 Fall
semester. All students (n=592) who agreed to participate in the study without sampling were included in
the sample. Data were collected through student identification form, General Procrastination Scale,
Academic Procrastination Scale and Attitude Towards Nursing Profession Scale. Mean, standard
deviation, number and percentage, Student t test, One Way Anova test and Pearson Correlation test
were used to evaluate the data.

Results: The mean age of the students participating in the study was 20.09±1.40, 81.30% were female,
31.90% were second year students, 66.90% of the students came to the nursing department voluntarily,
and the average daily phone usage time was 5.46±2.89 hours. A statistically significant difference was
found between the mean scores of the Academic Procrastination Scale, General Procrastination Scale
and Attitudes towards Nursing Profession according to gender (p<.001). A statistical difference was
found between the mean scores of the Academic Procrastination Scale (p=.024) and the Attitude
towards Nursing Profession Scale (p=.011) according to grade level. A statistically significant
difference was found between the mean scores of Academic Procrastination Scale (p<.001), General
Procrastination Scale (p=.005) and Attitude towards Nursing Profession Scale (p<.001) according to
willingness to come to the department. Between the Academic Procrastination Scale and the General
Procrastination Scale mean score, it is positive, high, and statistically highly significant (r=..702,
p=.001), between the mean score of the Nursing Profession Attitude Scale, negative, low, and
statistically advanced a significant relationship was found (r=-.261, p=.001).

Conclusion: The general procrastination behaviors of the students negatively affected their academic
procrastination behaviors. Students with high general procrastination behaviors also have high
academic procrastination behaviors. On the other hand, it has been observed that positive attitude
towards the nursing profession has a positive effect on academic procrastination behavior. Academic
procrastination behaviors of students who have positive attitudes towards the profession are at a lower
level.

Kaynak Gösterimi: Karamanoğlu, Y. A., Koçbilek, D. Z., Turan, İ., Özkan, R., (2022). Hemşirelik öğrencilerinin genel erteleme davranışları ile mesleğe
yönelik tutum ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EGEHFD*, 38(3), 203-215. Doi:10.53490/egehemsire.1101650

How to cite: Karamanoğlu, Y. A., Koçbilek, D. Z., Turan, İ., Özkan, R., (2022). An Investigation of the relationship between general procrastination behaviors of nursing
students, attitudes toward the profession, and academic procrastination behaviors. *JEUNF*, 38(3), 203-215. Doi:10.53490/egehemsire.1101650

GİRİŞ

Günlük yaşamda toplumdaki birçok kişi gerçekleştirmeyi düşündüğü faaliyetleri başka bir zamana bırakabilmekte ve erteleme davranışı gösterebilmektedir (Kaplan, 2017; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Naktiyok ve Kızıl, 2018; Seyfi, 2019). Erteleme, bir durum konusunda karar vermede, sorumluluk almada ya da bir görevi tamamlamada gecikme veya bunu daha sonraki bir tarihe öteleme davranışı olarak tanımlanmaktadır (Atamtürk, Çalık Var ve Gökler, 2020; Bulut, 2014; Durgun, Kalyoncuoğlu ve Avcı 2021; Naktiyok ve Kızıl, 2018; Seyfi, 2019). Ertelemeyi, bireylerin görevleri başlatmasını veya tamamlamasını engelleyebilecek bir şeyi kasıtlı olarak erteleme eylemi olarak tanımlamak da mümkündür (Akpur, 2020; Daryani, Nugrahayu ve Sulistiawati, 2021; Ghaffari ve diğerleri, 2021; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Naktiyok ve Kızıl, 2018; Seyfi, 2019). Ertelemede, insanlar bir işi tamamlama düşüncesini somut bir duruma dönüştürmek için yeterince performans gösteremezler ve bu nedenle, bir durum oluştuğunda, görevi tamamlama yeteneği sadece düşünce düzeyinde kalır. Yapılması amaçlanan davranış ile fiilen sergilenen davranış arasında tutarsızlık ortaya çıkar (Yaraş, 2021). Yaşamın hemen hemen tüm alanlarında erteleme davranışı görülebilmektedir (Abdi Zarrin, Gracia ve Paixão, 2020; Akpur, 2020; Durgun, Kalyoncuoğlu ve Avcı 2021; Guo ve diğerleri, 2019; Kaplan, 2017; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Seyfi, 2019). Erteleme davranışı literatürde, genel erteleme, karar vermeyi erteleme, kompulsif erteleme (karar verme ve yapılması gerekli olan işleri ertelenme), nevrotik erteleme (ciddi ve önemli konularda karar vermede erteleme eğilimi) ve akademik erteleme olmak üzere dört ana başlık altında incelenmiştir (Abdi Zarrin, Gracia ve Paixão, 2020; Akpur, 2020; Durgun, Kalyoncuoğlu ve Avcı, 2021; Kaplan, 2017; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Seyfi, 2019).

Hayatın birçok alanındaki erteleme davranışları genel erteleme olarak ifade edilirken, akademik sorumluluklarındaki erteleme davranışları ise, akademik erteleme olarak isimlendirilmektedir (Atamtürk, Çalık Var ve Gökler, 2020; Guo ve diğerleri, 2019; Yaraş, 2021). Akademik erteleme davranışı, durumsal erteleme içerisinde ele alınır ve akademik görevlerle ilgili olan işlerin zamanında yapılamaması şeklinde tanımlanabilir (Ay ve diğerleri, 2019; Bulut, 2014; Daryani, Nugrahayu ve Sulistiawati, 2021; Naktiyok ve Kızıl, 2018).

Yapılan çalışmalar, üniversite öğrencilerinin, oldukça yüksek oranda (%50-70) erteleme davranışı göstermeye eğilimli olduklarını göstermektedir (Atamtürk, Çalık Var ve Gökler, 2020; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Öztürk Başpınar, 2020; Seyfi, 2019).

Akademik erteleme eğilimi yüksek olan öğrenciler sınav hazırlıklarını, kendilerine verilen ödevleri ya da dönem projesi gibi görevleri son ana kadar yapmama davranışı sergilemektedir (Durgun ve diğerleri, 2021; Ghaffari ve diğerleri, 2021; Hayat ve diğerleri, 2020; Naktiyok ve Kızıl, 2018; Öztürk Başpınar, 2020; Seyfi, 2019; Sula Ataş ve Kumcağız, 2020). Bu öğrenciler, iş ve görev almaktan kaçınabilmekte, devamsızlık yapabilmekte hatta okulu bırakabilmektedirler (Ay ve diğerleri, 2019). Akademik erteleme davranışı, öğrencinin akademik başarısını olumsuz etkileyen önemli bir faktördür (Akpur, 2020; Balkıs, 2013; Bulut, 2014; Daryani ve diğerleri, 2021; Hayat ve diğerleri, 2020; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Naktiyok ve Kızıl, 2018; Nayak, 2019; Öztürk Başpınar, 2020; Seyfi, 2019; Steel, 2007; Sula Ataş ve Kumcağız, 2020; Yaraş, 2021). Akademik erteleme, öğrenmenin güçleşmesine, eğitim sürecinin uzamasına, öğrenmedeki nicelik ve niteliğin azalmasına neden olabilmektedir (Yang, 2019). Bu kişiler, ödevlerini tam olarak ve zamanında yapamamakta, sınavlarda yeterince başarı gösterememekte ve bu nedenle akademik gelişimleri istedik düzeye ulaşamamaktadır (Balkıs, 2013; Nayak, 2019; Steel, 2007).

Akademik ertelemenin, bireylerin yaşantısı üzerinde de olumsuz etkileri bulunmaktadır (Karabıyık, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015). Akademik ertelemenin uyku problemlerine, fiziksel gerilime ve mide-bağırsak bozukluklarına, endişe, kaygı, bıkkınlık, utanç, kendini küçük görme, suçluluk ve depresyon gibi duygulara yol açtığı belirtilmektedir (Abdi Zarrin ve diğerleri, 2020;

Hayat ve diğerleri, 2020; Öztürk Başpınar, 2020). Ayrıca akademik erteleme davranışı, benlik saygısını, öz yeterliliği, öz güveni, iç motivasyonu ve yaşam kalitesini olumsuz olarak etkilemektedir (Abdi Zarrin ve diğerleri, 2020; Ay ve diğerleri, 2019; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Naktiyok ve Kızıl, 2018).

Hemşirelik beceri odaklı bir programdır ve hemşirelik öğrencilerinin gelecekte mesleklerini en iyi şekilde uygulayabilmeleri gerekli bilgi birikimine ulaşmaları ile mümkün olabilmektedir (Nayak, 2019). Hemşirelik öğrencileri eğitim süreçlerinde çeşitli güçlüklerle karşılaşabilmektedirler. Klinik uygulamaların ve ders yüklerinin fazla olması hemşirelik öğrencilerinin kişisel, sosyal, bilimsel talepleri dengelemede sorunlar yaşamasına ve akademik erteleme davranışı göstermelerine neden olabilmektedir (Ghaffari ve diğerleri, 2021)

Kişinin bir nesneye dair olumlu veya olumsuz duygu, düşünce ve davranışsal eğilimlerinin, deneyimler ve yaşantı sonucu zihinde depolanmış hali tutum olarak ifade edilmektedir (Kocabaş ve Erdem, 2019). Tutum, duygu, düşünce ve eylemlerde görülebilmektedir (Brando-Garrido ve diğerleri, 2020). Kişinin bir mesleğe yönelik tutumu, o mesleğe ilişkin doyumunu ve başarısını etkilemektedir (Durgun ve diğerleri, 2021). Mesleğin başlangıcındaki olumlu tutumun, mesleğe ilişkin unsurlar üzerinde olumlu etkisi bulunmaktadır. Hemşirelik okullarında, öğrencilere hemşirelik mesleğine yönelik olumlu tutum kazandırılması bu anlamda önemlidir. Öğrencilik döneminde mesleki tutum ve meslek tercih nedenleri belirlenmeli ve olumlu yönde geliştirilmelidir (Zencir ve Eşer, 2016)

Hemşirelik mesleğini tercih etmede kişilerin kendi isteklerinden ziyade ailenin isteği ve iş bulma kaygısı daha ön planda gelmektedir. Bu nedenle öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin tutumlarının bilinmesi önemlidir. Mesleğe karşı tutumun erteleme davranışını etkileyeceği düşünülmektedir. Akademik ertelemeyi etkileyen faktörlerin belirlenmesinin, akademik erteleme davranışına çözüm bulma noktasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Düşmez & Barut'un (2016) yaptığı çalışmada akademik ertelemenin, genel ertelemeden bağımsız olarak çalışılmaması gerektiği vurgulanmaktadır (Düşmez ve Barut, 2016).

Literatürde hemşirelik öğrencilerinde akademik ertelemeye farklı faktörlerin neden olduğu bildirilmektedir. Hemşirelik öğrencileri, diğer çalışma programlarına kıyasla eğitim sürecinin gerekliliklerini yerine getirirken çok büyük stresler ve zorluklarla karşılaşırlar. Hemşirelik öğrencileri, klinik uygulamalı dersler ve aşırı ders yükleri nedeniyle farklı deneyimlerle karşı karşıya kalırlar. Ayrıca, hemşirelik okullarının farklı atmosferleri hafızayı, konsantrasyonu, problem çözme yeteneğini etkileyebilir; öğrenme, başa çıkma ve akademik performansın düşmesine neden olabilir (Ghaffari ve diğerleri, 2021). Bu faktörlerden dolayı hemşirelik öğrenciliğinin gerektirdiği sorumluluklar, erteleme davranışlarından olumsuz bir şekilde etkilenebilir. Bu nedenle bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin genel erteleme davranışları ile mesleğe yönelik tutum ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Araştırmanın alt soruları:

1. Hemşirelik öğrencilerinin Akademik Erteleme Ölçeği, Genel Erteleme Ölçeği ile Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ve alt ölçekleri puan ortalamaları arasında ilişki var mıdır?
2. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile Akademik Erteleme Ölçeği puan ortalamaları arasında ilişki var mıdır?
3. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile Genel Erteleme Ölçeği puan ortalamaları arasında ilişki var mıdır?
4. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ve alt ölçekleri puan ortalamaları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Çalışma tanımlayıcı, kesitsel ve ilişkisel türdedir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2019-2020 Güz yarı-yılında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde okuyan öğrenciler (n=820) oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeden çalışmaya katılmaya kabul eden tüm öğrenciler (n=592) örnekleme dahil edildi. Yanıt oranı %72'dir. Çalışmanın birincil sonuçlarından olan hemşireliği gönüllü olarak seçme durumuna göre Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ) puan ortalaması arasındaki farkın analizi ile üzerinden G Power 3.1.9.7 programında yapılan güç analizi sonucu çalışmanın gücü 0.98 olarak bulunmuştur. Öğrencilere çalışmanın amacı açıklanarak formlar verilmiş ve kendileri formu doldurmuşlardır.

Veri Toplama

Veriler, 2019-2020 Güz yarı-yılında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde okuyan öğrencilerden anket formu kullanılarak toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında öğrenci tanılama formu, Genel Erteleme Ölçeği (GEÖ), Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ) ve Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (HMYTÖ) kullanılmıştır.

Öğrenci tanılama formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu formda, öğrencilerin yaşını, cinsiyetini, sınıfını, hemşirelik mesleğini seçme durumlarını ve günlük telefon kullanma sürelerini içeren beş madde bulunmaktadır.

Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ): Ölçek, Aitken (1982) tarafından 1982 yılında geliştirilmiş olup, Türkçe'ye uyarlaması Çakıcı tarafından 2003 yılında yapılmıştır. Öğrencilerin öğrenim hayatlarında yapmakla yükümlü oldukları görevleri kapsayan (ders çalışma, proje hazırlama, sınavlara hazırlanma gibi) 12 olumsuz ve 7 olumlu olmak üzere toplam 19 ifade yer almaktadır. Bu ölçekteki ifadeler verilen tepkiler, "beni hiç yansıtmıyor", "beni çok az yansıtmıyor", "beni biraz yansıtmıyor", "beni çoğunlukla yansıtmıyor", "beni tamamen yansıtmıyor" şeklinde olmak üzere beş basamaklı Likert tipinde derecelendirilmektedir. Ölçek, akademik erteleme içeren bir ifadeye "beni hiç yansıtmıyor" diyenler 1, "beni tamamen yansıtmıyor" diyenler 5 puan alacak şekilde tek yönlü olarak puanlanmaktadır. Ölçekten en yüksek 95, en düşük 19 puan alınabilecektir. Ölçekten alınan yüksek puan, öğrencilerin akademik erteleme içerdiklerini göstermektedir. Ölçeği Cronbach alfası 0.82'dir (Çakıcı, 2003). Çalışma örnekleminiz üzerinden ölçeğin Cronbach alfası 0.84'tür.

Genel Erteleme Ölçeği (GEÖ): Ölçek, Lay tarafından 1986 yılında geliştirilmiş olup Türkçe'ye uyarlaması Gülebağlan tarafından 2003 yılında yapılmıştır. Bireylerin günlük hayatta yapmak durumunda oldukları işleri zamanında yapıp yapmadıklarını, başka bir ifadeyle erteleyip ertelemediklerini belirlemek için geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, 11 olumsuz, 7 olumlu olmak üzere toplam 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler verilen tepkiler "beni hiç yansıtmıyor", "beni çok az yansıtmıyor", "beni biraz yansıtmıyor", "beni çoğunlukla yansıtmıyor", "beni tamamen yansıtmıyor" şeklinde olmak üzere beşli Likert tipinde derecelendirilmektedir. Ölçek, genel erteleme davranışı içeren bir ifadeye beni hiç yansıtmıyor diyenler 1, beni tamamen yansıtmıyor diyenler 5 puan alacak biçimde tek yönlü olarak puanlanmaktadır. Ölçekten en yüksek 90, en düşük 18 puan alınabilecektir. Ölçekten alınan yüksek puan, bireylerin genel erteleme eğilimine sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeği Cronbach alfa katsayısı 0.84'dür (Gülebağlan, 2003). Çalışma örnekleminiz üzerinden ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.90'dır.

Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (HMYTÖ): 2011 yılında Çoban ve Kaşıkçı tarafından geliştirilmiştir. Ölçek; ‘‘Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri’’, ‘‘Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu’’ ve ‘‘Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum’’ alt boyutlarını içeren toplam 40 sorudan oluşmaktadır. Ölçekteki her bir ifade 1’den 5’e kadar puanlanmıştır ve Likert tipinde derecelendirilme yapılmıştır. Olumlu sorular için ‘‘hiç katılmıyorum’’ yanıtına ‘‘1’’, ‘‘az katılıyorum’’ yanıtına ‘‘2’’, ‘‘orta derecede katılıyorum’’ yanıtına ‘‘3’’, ‘‘çok katılıyorum’’ yanıtına ‘‘4’’ ve ‘‘tamamen katılıyorum’’ yanıtına ‘‘5’’ puan verilmiştir. Ölçekten alınan puanın yükselmesi hemşirelik mesleğine yönelik olumlu tutumların yükseldiğini göstermektedir. Üç ve üçün üstünde ortalama puana sahip kişilerin ise olumlu, üçün altında ortalama puana sahip kişilerin olumsuz tutuma sahip oldukları söylenebilir. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonucuna göre, ölçeğin yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğu ve ölçeğin Cronbach alfa katsayısının 0.91 olduğu bulunmuştur (Çoban ve Kaşıkçı, 2011). Çalışma örneklemimiz üzerinden ölçeğin Cronbach alfası 0.91’dir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde, IBM SPSS 24 paket programından yararlanılmıştır. Verilerin normallik dağılımına uygunluğu Shapiro-Wilk testi ($p=0.093$) ile incelenmiş ve veriler normal dağılıma sahip olduğundan parametrik testler kullanılmıştır. Sosyodemografik özelliklerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde, AEÖ, GEÖ ve HMYTÖ’ den alınan puanlarının bağımsız değişkenlere göre farkının incelenmesinde bağımsız gruplarda farkın anlamlılık testleri Student t test, One Way Anova testi kullanılmıştır. Sürekli değişken olan yaş ve telefon kullanımı ile AEÖ, GEÖ ve HMYTÖ puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon testinden yararlanılmıştır. Korelasyon analizi sonucu katsayıların yorumlanmasında $0 < r \leq 0.3$ arası ‘‘zayıf’’, $0.3 < r \leq 0.7$ arası ‘‘orta’’, $0.7 < r \leq 1$ arası ‘‘kuvvetli’’ ilişki olarak yorumlanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2017).

Akademik Erteleme davranışı nedenlerini ileri düzeyde öngörebilmek için adımsal regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın yapılabilmesi için Pamukkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu’ndan (25/12/201 tarihli, E.92283 numaralı karar) ve çalışmanın yapıldığı kurumdan izin alınmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacı açıklanarak yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 20.09 ± 1.40 (min:17-max: 26), %81.10’u kadın, %31.90’ı ikinci sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %65.50’si hemşirelik mesleğini gönüllü olarak seçtiğini ve günde ortalama 5.46 ± 2.89 (min: 1- max: 18) saat telefonda vakit geçirdiğini ifade etmiştir.

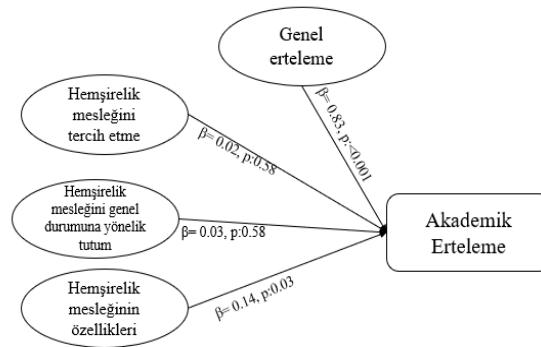
Öğrencilerin genel olarak AEÖ puan ortalaması 54.40 ± 11.92 (min=19- max=95), GEÖ puan ortalaması ise 44.83 ± 13.00 (min=18- max=90)’dir. Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalaması 3.84 ± 0.52 (min=1 -max=5) iken, alt boyutları puan ortalamaları ise; ‘‘Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri’’ alt boyutu için 4.27 ± 0.71 (min=1- max=5), ‘‘Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu’’ alt boyutu için 3.56 ± 0.69 (min=1- max=5) ve ‘‘Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum’’ alt boyutu için 3.69 ± 0.48 (min=1- max=5)’dir.

Sosyodemografik değişkenlerden cinsiyet değişkenine göre AEÖ ($p=0.001$), GEÖ ($p<0.001$) ve HMYTÖ alt boyutları ($p<0.001$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bulduğu sınıfa göre AEÖ, HMYTÖ Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri ve Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yapılan ileri analizde (Tukey) AEÖ puan ortalamasındaki farkın dördüncü ve ikinci sınıf öğrencileri arasındaki farklılıktan kaynaklı olduğu saptanmıştır ($p=0.012$). Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri alt boyutunda, en yüksek

puanı dördüncü sınıf, en düşük puanı ise ikinci sınıf öğrencilerinin aldığı görülmüştür ($p=0.004$, $p=0.039$). Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum alt boyutunda, ise yine en yüksek puanı dördüncü sınıf, en düşük puanı ise ikinci sınıf öğrencilerinin aldığı saptanmıştır ($p=0.004$, $p=0.047$). Hemşireliği gönüllü olarak seçen öğrencilerin AEÖ ($p<0.001$) ve GEÖ ($p=0.003$) puan ortalamaları daha düşükken, HMYTÖ alt boyutları ($p<0.01$) puan ortalamaları daha yüksektir. Günlük telefon kullanma süresi 5 saatin üzerinde olan öğrencilerin AEÖ ($p=0.015$) ve GEÖ ($p=0.004$) puan ortalamaları günlük telefon kullanımını 5 saatin altında olan öğrencilere göre daha yüksektir (Tablo 2).

Yaşın AEÖ ($p=0.185$), GEÖ ($p=0.960$) ve HMYTÖ alt boyutları ($p>0.05$) ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi olmadığı görülmüştür. Günlük telefon kullanma zamanı ile AEÖ ($p=0.003$) ve GEÖ ($p=0.003$) puan ortalaması arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde, istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bir ilişki mevcuttur. Akademik Erteleme Ölçeği ile GEÖ arasında pozitif yönde, kuvvetli düzeyde, istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.001$). Akademik Erteleme Ölçeği ile HMYTÖ'nün Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri ($p=0.001$) ve Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum ($p<0.001$) alt boyutları arasında negatif yönde, zayıf düzeyde, Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu ($p<0.001$) alt boyutu ile yine negatif yönde ve orta düzeyde, istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Genel Erteleme Ölçeği ile HMYTÖ'nün Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri ve Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu alt boyutları arasında negatif yönde, orta düzeyde, Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum alt boyutu ile ise negatif yönde, zayıf düzeyde, istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.001$) (Tablo 3).

Akademik Erteleme Ölçeği puan ortalaması analizlerinde farklılık çıkan cinsiyet, sınıf, hemşireliği gönüllü olarak seçme ve AEÖ ile arasında ilişki bulunan GEÖ, HMYTÖ alt boyutlarının toplamda akademik ertelemeyi ne kadar açıkladığını incelemek için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır (Tablo 4). Oluşturulan ilk modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F=79.438$, $p<0.001$), cinsiyet, sınıf, hemşireliği gönüllü olarak seçme, GEÖ, HMYTÖ alt boyutlarının akademik ertelemeyi %51.6 oranında açıkladığı görülmüştür ($R^2=0.516$). Ancak cinsiyetin, telefon kullanma zamanının, HMYTÖ'nün Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu ve Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum alt boyutlarının toplam modele anlamlı katkılarının olmadığı görülmüştür. Bu parametreler modelden çıkarılarak yeniden çoklu regresyon analizi yapılmıştır. İkinci modelin regresyon sonuçlarının anlamlı olduğu ($F=156.087$, $p<0.001$), GEÖ'nün, HMYTÖ'nün Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri alt boyutunun, sınıfının ve hemşireliği gönüllü olarak seçme durumunun akademik erteleme %51.2'sini açıkladığı görülmüştür ($R^2=0.512$) (Tablo 4). Regresyon analizi ile ortaya çıkan sonuçlar görsel hale getirilmiş ve şekil 1'de sunulmuştur.

CMIN=5770,089, DF= 2792, CMIN/DF=2.067, RMSEA=0.042, GFI=0.777, CFI=0.862

CMIN: Ki-kare, CMIN/DF: Ki-kare/Serbestlik Derecesi, RMSEA: Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü
GFI: Uyum İyeliği İndeksi, CFI: Karşılaştırmalı Uyum İyeliği

Şekil 1. Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Ertelemeyi Etkileyen Faktörler

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Bilgileri (n:592)

Değişkenler		X±SS	(min-max)
Yaş		20.09±1.40	17-26
Telefon kullanma zamanı (saat/gün)		5.46±2.89	1-18
		n	%
Cinsiyet	Kadın	480	81.10
	Erkek	112	18.90
Sınıfı	1. Sınıf	172	29.10
	2. Sınıf	189	31.90
	3. Sınıf	98	16.60
	4. Sınıf	133	22.50
Hemşireliği gönüllü olarak seçme durumu	Evet	388	65.50
	Hayır	204	34.50

Tablo 2. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Bilgilerine Göre Akademik Erteleme Ölçeği, Genel Erteleme Ölçeği ve Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	n	AEÖ		GEÖ		HMYTÖ					
		X±SS	t/F	X±SS	t/F	Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri		Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu		Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum	
Cinsiyet	n	X±SS	t/F	X±SS	t/F	X±SS	t/F	X±SS	t/F	X±SS	t/F
Kadın	480	53.65±11.69	3.229	43.88±12.88	3.781	4.33±0.68	4.319	3.62±0.70	t:3.981	4.33±0.68	3.553
Erkek	112	57.65±12.39	p=.001	48.95±12.77	p=.000	3.99±0.76	p=.000	3.33±0.63	p=.000	3.99±0.76	p=.000
Sınıfı											
1. Sınıf	173	54.28±11.30	3.186	45.77±11.23	.750	4.24±0.68	4.180	2.84±0.41	F:.2.366	3.73±0.48	4.358
2. Sınıf	189	52.82±11.74	p=.023	44.56±13.19	p=.522	4.19±0.80	p=.006	2.91±0.54	p=.070	3.60±0.53	p=.005
3. Sınıf	97	54.33±13.00		45.22±13.00		4.24±0.71		2.88±0.37		3.69±0.45	
4. Sınıf	133	56.96±12.83		43.59±14.86		4.46±0.53		2.91±0.42		3.78±0.38	
Hemşireliği gönüllü olarak seçme durumu											
Evet	388	52.93±11.15	3.741	43.58±12.59	3.007	4.33±0.70	3.245	3.76±0.67	10.084	3.74±0.49	3.707
Hayır	204	57.21±12.82	p=.000	47.21±13.48	p=.003	4.15±0.72	p=.002	3.19±0.59	p=.000	3.60±0.50	p=.000
Telefon kullanma zamanı (saat/gün)											
5 ≤	353	55.38±11.42	2.428	46.12±12.38	2.898	4.24±0.73	1.144	3.53±0.68	1.233	3.69±0.46	0.244
5 >	239	52.96±12.50	p=.015	42.93±13.68	p=.004	4.31±0.68	p=.253	3.61±0.72	p=.218	3.70±0.50	p=.808

Tablo 3. Yaş, Telefon Kullanma Zamanına Göre Akademik Erteleme Ölçeği, Genel Erteleme Ölçeği ve Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Korelasyonu

Değişkenler	Yaş	Telefon kullanma zamanı (saat/gün)	AEÖ	GEÖ	HMYTÖ		
					Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri	Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu	Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum
Yaş	-	r= -.008 p= .855	r= .055 p= .185	r= .002 p= .960	r= .022 p= .585	r= .053 p= .202	r= .025 p= .549
Telefon kullanma zamanı (saat/gün)	-	-	r= .124 p= .003*	r= .123 p= .003*	r= .016 p= .701	r= .070 p= .087	r= .002 p= .959
AEÖ	-	-	-	r= .701 p= .000**	r= -.136 p= .001**	r= -.343 p= .000**	r= -.188 p= .000**
GEÖ	-	-	-	-	r= -.305 p= .000**	r= -.442 p= .000**	r= -.280 p= .000**

Tablo 4. Akademik Ertelemeyi Öngören Değişkenlere İlişkin Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları

Model	B	β	t	R ²	F	VIF
MODEL 1	GEÖ	.638	.696	21.364**	0.516	79.438**
	HMTED	-.684	-.040	1.057		
	HMÖ	1.633	.127	3.153*		
	HMGDİT	-1.26	-.051	1.322		
Telefon kullanma zamanı	.154	.038	1.299			1.020
Cinsiyet	1.048	.034	1.169			1.053
Sınıfı	1.190	.112	3.847**			1.027
Hemşireliği gönüllü olarak seçme	1.488	.061	1.977***			1.171
MODEL 2	GEÖ	.661	.721	23.821**	.512	156.087**
	HMÖ	1.375	.082	2.698*		
Sınıfı	1.232	.116	3.995**			1.013
Hemşireliği gönüllü olarak seçme	1.862	.077	2.631*			1.028

HMTED: Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Durumu, HMÖ: Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri, HMGDİT; Hemşirelik Mesleğinin Genel Durumuna İlişkin Tutum

p<0.001 *p<0.05 * p<0.01

TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinin genel erteleme davranışları ile mesleğe yönelik tutum ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirdiğimiz bu çalışmada, öğrencilerin ortalama seviyede akademik erteleme gösterdikleri tespit edilmiştir.

Öğrenim görülen sınıfının, hemşireliği tercih etme şeklinin, hemşirelik mesleğine yönelik tutumun ve genel erteleme özelliğinin akademik ertelemenin öngörücüleri arasında yer aldığı görülmüştür.

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin orta düzeyde akademik erteleme yaşadıkları belirlenmiştir. Durgun ve diğerleri (2021) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin akademik erteleme düzeyleri (53.66 ± 7.22) bizim çalışmamıza benzer olduğu görülmektedir (Durgun ve diğerleri, 2021). Brando-Garrido ve diğerlerinin (2020) ve Muliani ve diğerlerinin (2020) çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin, bizim çalışmamızla benzer şekilde, orta düzeyde akademik erteleme yaşadıkları saptanmıştır (Brando-Garrido ve diğerleri, 2020; Muliani ve diğerleri, 2020). Guo ve diğerlerinin (2019) ve Nayak'ın (2019) çalışmalarında ise hemşirelik öğrencilerinin akademik erteleme düzeyinin düşük olduğu görülmüştür (Guo ve diğerleri, 2019; Nayak, 2019). Başka bir çalışmada ise hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğunun yüksek düzeyde akademik erteleme yaşadığını göstermiştir (Attia ve Abdelwahid, 2020). Çalışma sonuçları genel olarak hemşirelik öğrencilerinin akademik erteleme davranış seviyesine dair farklılık gösterse de, çoğunlukla orta düzeyde bir erteleme yaşamaktadırlar.

Bu çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha düşük düzeyde akademik erteleme yaşadığı görülmüştür. Bu durum hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğunun kadın olmasından kaynaklanabileceği şeklinde yorumlanabilir. Literatürde lisans öğrencilerinde kadınların erkeklerden daha az düzeyde akademik erteleme yaşadığı bulgusunu destekleyen (Abdi Zarrin ve diğerleri, 2020; Akbay ve Gizir, 2010; Atamtürk, Çalık Var ve Gökler, 2020; Balkıs ve Erdinç 2017; Kaplan, 2017; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu ve Gürol, 2015; Steel ve Ferrari, 2013; Şirin ve Duman, 2018; Zhou, 2018) ve desteklemeyen çalışma sonuçları (Arıbaş, 2021; Eisenbeck, Carreno ve Uclés-Juárez, 2019; Hayat ve diğerleri, 2020; He, 2017) bulunmaktadır.

Durgun ve diğerlerinin, hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada bu çalışma sonuçlarını benzer şekilde erkek öğrencilerin akademik ertelemeyi kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde yaşadığı saptanmıştır (Durgun, Kalyoncuoğlu ve Avcı, 2021). Lise öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada ise bu bulguların tersine kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre akademik erteleme davranış düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir (Ay ve diğerleri, 2019). Ergenlerde yapılan diğer bir çalışmada, erkeklerin akademik erteleme davranış düzeylerinin kızlara göre daha yüksek saptandığı belirtilmiştir (Sula Ataş ve Kumcağız, 2020). Bizim çalışmamızda kadın ve erkek öğrenciler arasında AEÖ puan ortalaması açısından fark olmasına rağmen, cinsiyetin akademik erteleme öngörücüleri arasında çıkmaması da literatürdeki bu çelişkili çalışma sonuçları ile yorumlanabilir.

Akademik ertelemeyi etkileyen değişkenlerden birisinin de problemlili akıllı telefon kullanımı ve teknoloji bağımlılığı olabileceği vurgulanmaktadır (Akinci, 2021; Traş ve Gökçen, 2020). Atamtürk ve diğerlerinin çalışmasında internet bağımlılığı arttıkça akademik erteleme davranışının da arttığı belirtilmiştir. Öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri arttıkça akademik ertelemenin arttığı gösterilmiştir (Atamtürk, Çalık Var ve Gökler, 2020). Bu çalışma sonuçlarına benzer olarak, Güngör ve Kaçak'ın çalışmasında da günlük telefon kullanım süresine göre akademik erteleme arasındaki fark incelendiğinde 5 saat ve üzeri telefon kullanımı olanlarda akademik ertelemenin daha yüksek görüldüğü saptanmıştır (Güngör ve Koçak, 2020). Bu çalışmada, beş saatin altında ve üstünde telefon kullanımı olanlarda akademik erteleme açısından fark olsa da, telefon kullanım süresinin akademik erteleme için bir öngörücü olmadığı görülmüştür. Literatürde ise problemlili telefon kullanımının akademik erteleme için bir öngörücü olduğunu vurgulayan çalışmalar bulunmaktadır (Akinci, 2021; Çebi, Reisoğlu ve Bahçekapılı, 2019; Yang, Asbury ve Griffiths, 2019). Bu çalışmalarda sadece telefon kullanım zamanı değil, problemlili telefon kullanımına dair ölçekler kullanılmıştır. Bu çalışma sonucundaki farklılığın bu durumdan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada akademik ertelemeyi yordayan değişkenlerden birisinin de kişinin bulunduğu sınıf olduğu görülmüştür. Bulduğu sınıfa göre akademik erteleme puanları arasında fark olduğu ve bu farkın ikinci ve dördüncü sınıflar arasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Çalışma sonucumuzdan farklı olarak, Durgun ve diğerlerinin (2021) çalışmasında, birinci sınıf öğrencilerinin puan ortalamasının 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin puan ortalamasından daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Fakat puan ortalamaları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Durgun, Kalyoncuoğlu ve Avcı, 2021). Nayak'ın (2019) çalışmasında da dördüncü sınıflarda daha fazla erteleme olduğu en az birinci ve üçüncü sınıflarda görüldüğü gözlenmiştir. Demir'in (2017) çalışmasında en fazla ertelemenin üçüncü sınıflarda görüldüğü, en az birinci ve ikinci sınıflarda olduğu belirtilmiştir (Demir, 2017). Guo (2019) ve diğerleri ise sınıf faktörünün akademik ertelemenin öngörücülerinden biri olmadığını bildirmektedirler. Bu farklı sonuçlarının nedeninin ülkelerin ve her üniversitesinin hemşirelik eğitim müfredatındaki farklılıklardan kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma sonuçlarına göre hemşirelik mesleğini gönüllü olarak seçen öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri daha düşük, hemşirelik mesleğine yönelik pozitif tutumları ise daha yüksektir. Üniversite öğrencilerinde bölümü isteyerek tercih etme durumu ile akademik erteleme arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada bölümü isteyerek tercih eden öğrencilerin daha az akademik erteleme yaşadığı bildirilmektedir (Kınık ve Odacı, 2020). Yine başka bir çalışmada öğrenim gördüğü bölümü seven ve sevmeyen üniversite öğrencilerinin akademik erteleme puanları karşılaştırılmış ve bölümünü seven öğrencilerin daha düşük düzeyde akademik erteleme yaşadığı bulunmuştur (Dikmen, 2021). Bu durum, hemşireliği gönüllü olarak seçen öğrencilerin bölüme yönelik pozitif algılarının diğerlerine göre yüksek olması, motivasyonlarının yükselmesini sağlayarak akademik erteleme davranışını azalttığı şeklinde yorumlanabilir.

Tutum, bir şeye karşı oluşmuş uzun süreli duygu inanç ve davranış eğilimleridir. Tutum kendini duygu, düşünce ve davranışlarla gösterir. Bu bağlamda bir şeye karşı duyulan pozitif tutum ona karşı davranışları olumlu yönde etkileyecektir (Cüceloğlu, 2016). Çalışmamızda hemşirelik mesleğinin özelliklerine karşı tutumun da öğrencilerin akademik erteleme davranışının öngörücülerinden biri olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda vurgulanmak istenen hemşirelik mesleğine yönelik pozitif tutumun akademik erteleme davranışını azaltacağı yönündedir. Hemşirelik mesleğine yönelik pozitif tutumun, profesyonel tutum ve davranışta artmaya neden olduğu (Tarhan, Kılıç ve Yıldız, 2016), hemşirelik mesleğine yönelik pozitif tutumu olan bireylerin bu bölümü isteyerek seçtiği gösterilmiştir (Zencir ve Eşer, 2016). Bizim çalışma sonucumuza birebir benzer hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmalar olmasa da, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik negatif tutumlarının akademik erteleme davranışını artırdığı bildirilmektedir (Kutlu, Gökdere ve Çakıl, 2015). Mesleğe karşı pozitif tutum besleyen bireylerin o mesleği öğrenme ve sorumluluklarını yerine getirmede daha fazla motivasyona sahip olduğu ve bunun da akademik erteleme davranışına olumlu etki ettiği düşünülmektedir.

Bu çalışma sonuçlarına göre; genel erteleme davranışının akademik erteleme davranışı üzerinde önemli bir tahmin edici faktör olduğu saptanmıştır. Çalışma sonucumuza benzer olarak üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalarda genel erteleme ve akademik erteleme davranışları arasında pozitif yönde ilişki olduğu bulunmuştur (Şirin ve Duman, 2018; Şirin, 2011). Genel erteleme özelliği yaygın olan kişilerin bu davranış bozukluğunu akademik hayata aktarması ve akademik erteleme davranışına da dönüştürmesi de çok beklendik bir davranıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Çalışmanın örneklemini tek bir üniversitenin hemşirelik lisans bölümü öğrencilerinin oluşturması çalışmanın sınırlılığdır. Bu nedenle bu sonuçlar tüm hemşirelik lisans öğrencilerine genellenemez.

SONUÇ

Öğrencilerin ortalama seviyede akademik erteleme gösterdikleri, erkeklerin akademik ertelemeyi kadınlara göre daha yüksek düzeyde yaşadığı ve en fazla dördüncü en az ikinci sınıflarda erteleme davranışının görüldüğü saptanmıştır. Hemşireliği gönüllü olarak seçmeyen öğrencilerin, gönüllü olarak seçenlere göre, günlük telefon kullanma süresi 5 saatin üzerinde olan öğrencilerin, 5 saatin altında olan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde akademik erteleme ve genel erteleme davranışı gösterdiği belirlenmiştir. Genel erteleme davranışının akademik erteleme davranışını arttırdığı, hemşirelik mesleğine yönelik olumlu tutumun öğrencilerin akademik erteleme davranışı üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Mesleğe karşı olumlu tutum içerisinde olan öğrencilerin akademik erteleme davranışları daha düşük düzeydedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelik öğrencilerinde akademik erteleme davranışını azaltmada genel erteleme davranışı ve hemşirelik mesleğine yönelik tutumun iyileştirilmesi, problemlili akıllı telefon kullanımı ve teknoloji bağımlılığı sorununu çözümüleme yönünde eğitim verilmesi ve benzer çalışmanın çok merkezli ve daha geniş örneklem grubunda tekrar yapılması önerilmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda, bu değişkenlerin akademik başarı üzerindeki etkisi incelenebilir. Hemşirelik öğrencilerinde akademik ertelemeye neden olan durumları ve çözüm önerilerini inceleyen çalışmalar yapılabilir.

Yazar Katkıları

Fikir ve tasarım: A.Y.K, Z.D.K., İ.T., R.Ö., A.Y.K. ve Z.D.K. Veri toplama: İ.T. ve R.Ö. Veri analizi ve yorumlama: Z.D.K. Makale yazımı: A.Y.K. ve Z.D.K. Eleştirel inceleme: A.Y.K, Z.D.K., İ.T., R.Ö., A.Y.K. ve Z.D.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansman: Yazarlar çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Abdi Zarrin, S., Gracia, E., Paixão, M. P. (2020). Prediction of academic procrastination by fear of failure and self-regulation. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 20(3), 34-43. doi: 10.12738/jestp.2020.3.003.
- Akbay, S. E., Gizir, C. A. (2010). Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklenme stillerinin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-78.
- Akinci, T. (2021). Determination of predictive relationships between problematic smartphone use, self-regulation, academic procrastination and academic stress through modelling. *International Journal of Progressive Education*, 17(1), 35-53. doi: 10.29329/ijpe.2020.329.3.
- Akpur, U. (2020). The effect of procrastination on academic achievement: A meta-analysis study. *International Journal of Educational Methodology*, 6(4), 681-690. doi: 10.12973/ijem.6.4.681.
- Arıbaş, A. N. (2021). The relationship of time management and academic procrastination: A case of university students. *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der.*, 46, 214-224. doi: 10.52642/susbed.909737.
- Atamtürk, E., Çalık Var, E., Gökler, R. (2020). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-20.
- Attia, N. M., El Araby Abdelwahid, A. E. (2020). Grit self-regulation and self-efficacy as predictors of academic procrastination among nursing students. *Amarjeet Kaur Sandhu*, 12(1), 130-142.
- Ay, Ş., Arslan, F. Z., Adıgüzel, İ., Çoban, K. (2019). Lise öğrencilerinin akademik öz-yeterlik algısı ve akademik erteleme davranışı arasındaki ilişki. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 116-126. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/765398>.
- Balkıs, M. (2013). The relationship between academic procrastination and students' burnout. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 68-78. <https://www.researchgate.net/publication/256627310>.
- Balkıs, M., Erdiñç, D. (2017). Gender differences in the relationship between academic procrastination, satisfaction with academic life and academic performance. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 15(1), 105-125. doi: 10.14204/ejrep.41.16042.

- Brando-Garrido, C., Montes-Hidalgo, J., Limonero, J. T., Gómez-Romero, M. J., Tomás-Sábado, J. (2020). Relationship of academic procrastination with perceived competence, coping, self-esteem and self-efficacy in nursing students. *Enfermería Clínica (English Edition)*, 30(6), 398-403. <https://doi.org/10.1016/j.enfcle.2019.07.013>.
- Bulut, R. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Cüceloğlu, D. (2016). *İnsan ve davranışı; psikolojinin temel kavramları*. (28. Basım) İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çebi, A., Reisoğlu, İ., Bahçekapılı, T. (2019). The relationships among academic procrastination, self-control, and problematic mobile use: Considering the differences over personalities. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(3), 449-470. <http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2019.6.3.0082>.
- Çoban, İ. G., Kaşıkçı, M. (2011). Development of the Attitude Scale for Nursing Profession. *International Journal of Nursing Practice*, 17(5), 518-524. <https://doi.org/10.1111/j.1440-172X.2011.01961.x>.
- Daryani, D. P., Nugrahayu, E. Y., Sulistiawati, S. (2021). The prevalence of academic procrastination among students at Medicine Faculty Mulawarman University. *Jurnal Ilmu Kesehatan*, 9(2), 118-126. <https://journals.umkt.ac.id/index.php/jik/article/view/3109/1053>.
- Demir, F. (2017). *Öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimleri ve öğrenme yaklaşımlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı, Amasya.
- Dikmen, M. (2021). Üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik erteleme eğilimleri üzerine bir araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 731-743. doi: 10.18069/firatsbed.869090.
- Durgun, H., Kalyoncuoğlu, B., Avcı, A. B. (2021). Pandemi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ile stres düzeylerine arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 9(1), 278-291. doi: 10.33715/inonusaglik.837511.
- Düşmez, İ., Barut, Y. (2016). Rational emotive behavior based on academic procrastination prevention training programme of effectiveness. *Participatory Educational Research*, 3(1), 1-13. <https://doi.org/10.17275/per.15.36.3.1>.
- Eisenbeck, N., Carreno, D. F., Uclés-Juárez, R. (2019). From psychological distress to academic procrastination: Exploring the role of psychological inflexibility. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 13, 103-108. doi: 10.1016/j.jcbs.2019.07.007.
- Ghaffari, F., Mohammadi, S., Arazi, T., Arzani, A., Rahimghae, F. (2021). Shedding light on the causes of academic procrastination among nursing students: A qualitative descriptive study. *J Educ Health Promot*, 10(1), 1-8. doi: 10.4103/jehp.jehp_1103_20. eCollection 2021.
- Guo, M., Yin, X., Wang, C., Nie, L., Wang, G. (2019). Emotional intelligence a academic procrastination among junior college nursing students. *Journal of Advanced Nursing*, 75(11), 2710-2718. doi: 10.1111/jan.14101.
- Gülebağlan, C. (2003). *Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik algıları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Eğitimin psikolojik temelleri programı, Ankara.
- Güngör, A. B., Koçak, O. (2020). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ve akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 397-419. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1042259>.
- Gürbüz, S., Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri felsefe-yöntem analiz*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Hayat, A. A., Jahanian, M., Bazrafcan, L., Shokrpour, N. (2020). Prevalence of academic procrastination among medical students and its relationship with their academic achievement. *Shiraz E-Med J, In Press (In Press)*, e96049. doi: 10.5812/semj.96049.
- He, S. A. (2017). Multivariate investigation into academic procrastination of university students. *Open Journal of Social Sciences*, 5(10), 12-24. doi:10.4236/jss.2017.510002.
- Kaplan, M. (2017). *Hemşirelik öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklemle stillerinin rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı Halk Sağlığı Hemşireliği, Gaziantep.
- Karabıyık Çeri, B., Çavuşoğlu, C., Gürol, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme düzeylerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 34, 385-394. doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2721>.
- Kınık, Ö., Odacı, H. (2020). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: bazı bireysel ve çevresel değişkenler bir etken olabilir mi?. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(1), 183-192. doi: 10.5961/jhes.2020.380.

- Kocabaş, D., Erdem, R. (2019). Hemşirelik mesleğine yönelik kalıp yargılar üzerine bir derleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(25), 650-657.
- Kutlu, N., Gökdere, M., Çakır, R. (2015). Öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının karşılaştırmalı incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1311-1330. <https://www.researchgate.net/publication/327646249>.
- Muliani, R., Imam, H., Dendiawan, E. (2020). Relationship between stress level and academic procrastination among new nursing students. *The Malaysian Journal of Nursing*, 11(3), 63-67. doi:10.31674/mjn.2020.v11i03.010.
- Naktiyok, A., Kızıl, S. (2018). Örgütsel destek ve özyeterlik algısının akademik erteleme davranışı üzerine etkisi: Araştırma görevlileri üzerinde bir inceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 267-285.
- Nayak, S. G. (2019). Impact of procrastination and time-management on academic stress among undergraduate nursing students: A cross sectional study. *International Journal of Caring Sciences*, 12(3), 1480-1486. http://www.internationaljournalofcaringsciences.org/docs/18_nayak_original_12_3.pdf.
- Öztürk Başpınar, N. (2020). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme davranışları ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 15(2), 1197-1219. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41436>.
- Seyfi, R. F. (2019). *Türkçe öğretmeni adaylarının akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Nevşehir. doi: 10.20491/isarder.2018.523.
- Steel, P., Ferrari, J. (2013). Sex, education and procrastination: An epidemiological study of procrastinators' characteristics from a global sample. *European Journal of Personality*, 27(1), 51-58. <http://dx.doi.org/10.1002/per.1851>.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination. *Psychological Bulletin*, 133(1), 65-94.
- Sula Ataş, N., Kumcağız, H. (2020). Ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 375-386. doi: 10.16986/HUJE.2019050341.
- Şirin, E. F. (2011). Academic procrastination among undergraduates attending school of physical education and sports: Role of general procrastination, academic motivation and academic self-efficacy. *Educational Research and Reviews*, 6(1), 447-455. <http://www.academicjournals.org/ERR>.
- Şirin, E. F., Duman, S. (2018). Cinsiyete göre beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Genel erteleme ve akademik özyeterliğin rolü. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-10. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/554690>.
- Tarhan, G., Kılıç, D., Yıldız, E. (2016). Hemşirelerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 58(4), 411-416. doi:10.5455/gulhane.176909.
- Tıraş, Z., Gökçen, G. (2020). Academic procrastination and social anxiety as predictive variables internet addiction of adolescents. *International Education Studies*, 13(9), 23-35. doi:10.5539/ies.v13n9p23.
- Yang, Z., Asbury, K., Griffiths, M. D. (2019). An exploration of problematic smartphone use among Chinese University students: Associations with academic anxiety, academic procrastination, self-regulation and subjective wellbeing. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 17(3), 596-614. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9961-1>.
- Yaraş, Z. (2021). Evaluation of academic procrastination behavior in management of personal learning environments within intelligent tutoring systems. *Journal of Educational Technology & Online Learning*, 4(4), 576-593. doi: <http://doi.org/10.31681/jetol.1015928>.
- Zencir, G., Eşer, İ. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumları ile hemşirelik tercihi arasındaki ilişki: Türkiye örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(2), 30-37. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/753019>.
- Zhou, M. (2018). Effects of personality on procrastination: Does it vary by gender? *International Journal of Management and Applied Science*, 4(4), 54-60. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9851-5>.